

מסורת הש"ס

א) וְלֵעֵל טו. פסחים א,1.
ב) פסחים ד. כ"מ קא.
ג) וְיִבְלֶה ג. וס"ג, ד) גיטין ח:א.
ד) נְעִי טוֹס' יִבְיָמֹת מנ: ד"ם קסס וכו' מה שהניחו בקושיא, ו) וְלֵעֵל יד., ו)1) (להס מנייה רש"ש, ח) וְדָבָרִים ו, ט) וַיִּזְמַח יא:1, י) אֵיכָל אִיסוּרָא דנשכירות כ"ל ו'ל"ס, ס) נְעִי מוֹסְפּוֹת כ"ב פא. ד"ה הוּא כו' אֲדַמְתָּ, ל) נְעִי מוֹס' מַמְחֵי ית: ד"ה מנין, ח) וְנִעַם מוֹסְפּוֹת גיטין ת. ד"ה כִּיבּוּשׁ, ו) נְסִפָּא: עתה,

תורה אור השלם

1. ולא תביא תועבה אל ביתך וְיִהְיֶה יָרֵם כְּמוֹד שָׁקֵץ תִּשְׁקָצֶנּוּ וְתַעֲב תִּתְעַבְבוּ בִּי תָחִים הוּא:

דברים ז כו
2. לא תקלל יִרְשָׁלָּא וְלִפְנֵי עוֹר לא תתן מִכֶּשֶׁל וְרִאֲתָא מְאֹלֵהֶךָ אֲנִי וְרִקְרָא יֵט יֵד יְהוָה:

גיליון הש"ס

גב' א"ש הלכה ברי יוסי. ער ליל ד' ז' ע"א מוס' ד"ה פטעיה:

הנהגות הב"ח

א) תוספות ד"ה הא אמר וכו' דלכא פטירות גופא אע"ג דליכא תרתי דנשכירות ליכא משום חגיגת קרקע מ"מ א"כ הפקע ממנשי:
ב) שם ד"ה קסבר וכו' מ"מ איכא לממנא. כ"ב וכו' מוס' בקידושין דף טז ע"ב ד"ה והא ונ"ע כמס' מכות דכ"ה ע"ב:

מוסף רש"י

לא לבית דירה אמרו. אף במקום שהמירו להשכיר לא לבית דירה התירו אלא להעמיד זו כהמות ועלים ולא שדור הוא זה (פסחים ו. ובעי"ז לעיל טו.).
מוזחה חובת הדר הווא. דדרשנין (מנחות לה.) ביתך, דרך ביתך, למי שנכנס ויואל לה, זה הדר זה (ב"מ קא) לפי שהיא משמרת (פסחים ד.).
גזרה לגזירה. הא דלמדיקין כטלי הש"ס שאין גזרין גזרה לגזרה, מהאי קרא נפקא ושמרתם את משמרתם, עשו משמרת כלומר גזרה למשמרת לתורתם, ולא משמרת למשמרתם, שלא יעשו גזרה לגזרה (ביצה ב.).
כיבוש יחיד. דדוד, שלא היו כל ישראל יחד כדכר שחי כנענא ויושע שהיו כולם וכנענא ולוּכַר כל ישראל קודם חלקה, אבל דוד לא כבש אלא לנורכי (גיטין ח.).

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

משכירין להס כמים. ולא גזרינן אטו מכירה דאי נמי אחי לדי מכירה לא עבר אלאורייתא דכי כמיז לא תתן להס מן ומנייה" בא"י כמיז דחשיבא חנייתה ומיהו מכירה לכתחילה לא דגזרינן משום מכירה דארץ ישראל: אבל לא שדום. דאיכא תרתי לאיסורא:

וחולה לארץ. דמרחק וליכא למיגזר מכירה דהתם אטו מכירה דא"י:
מוכרין כמים ומשכירין שדום. אבל מכירה דשדות לא כיון דאיכא תרתי גזרינן: טעמא דרבי יוסי מפרש בגמ': **אף במקום שאמרו להשכיר.** כמים לא לבית דירה אמרו אלא לאשתמושי דכו כניצי ומיבנא:
מפני שנקראם על שמו. והרואה שמחממין בשבת אומר שהבנלים שלומין של ישראל הן: **גב' חונם הדר הוא.** ולא חונת הבית הלך ליקא אפקעמא דכמיז ביתך^א דרך ביתך^א אלמא למי שנכנס ויואל לתוכה אזהר רחמנא: **היא גופא גזירה.** שכירות אטו מכירה: והא **שכירות שדום דסוריא** דגזירה לגזירה היא. דקס"ד משום שכירות דא"י איתמר: **שמים כיבוש.** ובמכירה דסוריא איכא איסורא צין כמים צין שדות הלכך שכירות שדות דסוריא לאו גזירה היא משום שכירות דא"י אלא משום מכירות שדות דלאו גזירה היא אלא איסורא דלאורייתא ומיהו לא אחמור דה רבנן למיגזר שכירות דכמים אטו מכירה: אבל **שדום דאיכא תרתי גזרו.** שכירות אטו מכירה: **וכתול כו' שדום דאים** דכמו פטרי גזרו דכו רבנן. דמשכירין ולא מוכרין משום מכירה דא"י:
רבי יוסי אומר בא"י משכירין להס כמים. ולא גזרינן אטו מכירה: אבל שדות דאיכא במכירתן תרתי לאיסור' גזרינן שכירות אטו מכירה: ה"ג **קסבר כיבוש יחיד** ולא **שמים כיבוש.** הלכך ליכא איסורא במכירת כמים: **שדום דאים** דכו **פטרי גזרו** דכו **פטרי גזרו** דכו **דלית דא"י** וניחוש דלמא אזיל האי ישראל דשרית ליה לזבזי אחד עובד כוכבים ומוציין להאי יחיד: ואזיל. האי עובד כוכבים ומוציין לה לתרתי פלגי לתרי ומעכב השלישית לעצמו ואיכא שכונה:
מיפקדינן גרסינן: אלפני דלפני כו'. כלומר לכולי האי לא חיישינן: וסתמא

ומזבזין לה לתרי ^אאמר אבבי ^באלפני מפקדינן אלפני דלפני לא מפקדינן: אף במקום שאמרו להשכיר:

הא אמר רב משרשיא מוזהר חובת הדר היא. פירוש וא"כ אין לגזור דכו שכירות אטו מכירה דמכירה לא מפקע לה ממוזחה אבל בשדות במכירה מפקע להו ממעשר ויש מפרשים דאחיא אפי' למ"ד אין קנין לעובד כוכבים בא"י להפקיע מיד מעשר בסוף השולח (גיטין דף מז. ושם ד"ה אמר) דמ"מ חשובה הפקעה מה שהיא עתה ציד עובד כוכבים והוא זורעה שאינו מפרים ממנה מעשר נמצא שאין מקיימין בזה השדה מלוא התלויה בזה אבל בית אין כלן הפקעה מפני שאין הבית עצמו חייב כיון שאין ישראל דר בתוכו ולא נהירא דל"כ מאי קאמר בסמוך לרבי יוסי שדה דאים ציה תרתי גזרו רבנן שכירות אטו מכירה הלא בשכירות גופא ^אאיכא תרתי דנשכירות גופיה איכא הפקעה ממעשר שלא יעשר העובד כוכבים מאותה תבואה ועוד קשיא דלשון הפקעה משמע שמפקיע החיוב לגמרי מן הקרקע וכאן אין הפקעה גמורה כיון דאין קנין שהרי גם עתה שהוא ציד העובד כוכבים אס זרע דה ישראל תתחייב לעשר לכך נראה לפרש דאחיא ^אכמ"ד יש קנין וכשמוכרה לעובד כוכבים הוא מפקיעה ממש ממעשר שאפילו זרע ישראל לא יתחייב צמעשר אבל בית דאי אינו מפקיע מן המוזהר דאפי' לא ימכרו לעובד כוכבים אלא שלא ידור צו ישראל אין כאן חיוב מוזהר מן התורה ואפילו אס שכרה ישראל אחר ודר בתוכה דהכי קיימא לן דהא אמרינן פרק התבלת (מנחות דף מז. ושם ד"ה טלית) השוכר בית בחו"ל כל ז' יום פטורה מן המוזהר מכאן ואילך חייבת בא"י חייבת מיד מכל מקום אין חיוב זה מן התורה דמלאורייתא פטורה לעולם דכמיז ביתך ולא של אחרים ואף על גב דדרשנין ביתך ביתך לניהוח עימין דרך ציאה מ"מ תרי ביתך כתיבי אבל רבנן הוא דחייבוהו לאחר ז' יום מפני שהיא נראית כשלו מידי דהוה אטלית שאולה דכל ז' יום פטורה מן הציאתה וה"ה לעולם מן התורה משום דכמיז כסותך ולא של אחרים ורבנן הוא דגזרו לאחר ז' יום מפני שנראית כשלו:

קסבר כיבוש יחיד שמים כיבוש. הקשה הר"ר אלחנן דכפ"ק דגיטין (דף ת. ושם) היכא דקמיז גג' דרכים שוותה סוריא לארץ ישראל וצגשלא דגרים לחו"ל אחנא לא חשיב הא מילתא דהכא דבמכירת כמים ושכירות שדות שוות לא"י ובשכירות כמים וסכירות שדות שוות לא"י ואומר ר"י דתני ושעיר ואע"ג דנחית תנא למניינא ^אמ"מ איכא למימר תנא ושעיר דלאשכנחא בהרבה מקומות ^א: **ביבויש** יחיד. פ"ה שלא היה שם אורים ותומים וששים רבוא ויותר נראה כמו שפירש הר"ר יצחק מהרפפז דכל מה שכבש יחיד כגון יאיר צן מנשה אינו א"י אבל קשיא דאי מא"י הוא אין זה קרוי כיבוש יחיד ואם מחו"ל הוא אפי' היו שם ששים רבוא קרוי כיבוש יחיד לכך נראה כל שאין לו רשות לכבש נקרא חו"ל דכל זמן שלא כבש כל א"י לא היה לו רשות לכבוש חוזה לארץ והכי איתא בספרי פרשת עקב כשכבש דוד ארם נהריס וארם זובה אמר לו הקצ"ה סמוך לפלטיין שלך לא כבשת ואתה הולך ומכבש חוזה לארץ שנאמר ואת היצוסי יושב ירושלים וגו' ^א: **אלרפני דרפני דא** **מפקדינן.** האי סימנא בעלמא הוא כלומר לכולי האי לא חיישינן א"ג כיון דאיסור שכונה שלא יבא היקן לישראל קרי ליה מכשול לפני עור: **אף במקום שאמרו להשכיר דא לבית דירה** אמרו וכו'. יש לפקפק על מה היו סומכים בני אדם למכור ולהשכיר כמים לעובדי כוכבים ואף לבית דירה ויש רואים להביא רא' להתיר מדתניא בתוספתא ^אפ"ב) כאן וכאן לא ישכיר אדם ביתו לעובד כוכבים מפני שידוע שמכנים עבודת כוכבים אפ"ה משכירין להם ארוות ואולרות ופונדקאות אע"פ שידוע שמכנים לתוכו עבודת כוכבים משמע שרי ולפי זה בעת ^א שהעובדי כוכבים שביינו אינם מכניסין לבתיהם עבודת כוכבים בקציעות אלא כשים שם מת או שנוטה למות וגם אותה שעה אינן עובדין אותם מותר אכן משם אין ראייה גמורה כי יש לתלות טעם היתר דלרוות ואולרות דשמא לא אסרה התורה אלא צבית העשויה לדירה דכמיז לא תציא תועבה אל ביתך ולשם אפילו דרך עראי אסור אבל אותם כמים שאינם עשויים לדירה לא אסרה תורה ולהכי שרי ארוות ואולרות ורבינו חיים כהן היה מציא ראייה להמיר מדגרסינן בירושלמי אף במקום שאמרו להשכיר לא לבית דירה אמרו הא במקום שנהגו למכור מוכר אף לבית דירה ומשכיר אף לבית דירה והיה נראה לו הטעם דבחון לארץ לא מיקרי ביתך אלא בארץ וקשו דה טובא חדא כי אין נראה לר"י שיגרע ישראל בחון לארץ מעובד כוכבים דאפילו למ"ד אין קנין לעובד כוכבים בארץ ישראל בחוזה לארץ מיהא יש לו קנין ועוד קשה לרבי יהודה דגבי מוזהר דכמיז ביתך הכי נמי תימא דמי שיש לו בית בחוזה לארץ

בא.

קו א מיי פ"י מהלכות עבודת כוכבים ה"ג סמוג לאין מה טוש"ע י"ד סימן קנא סעיף ח:
קו ב מיי שם הלכה ד טור שו"ע שם סעיף י:

קח ג מיי פרק ה' מהל' מוזהר הלי"א סמוג עשין כג טור שו"ע י"ד סימן קנא סעיף ב:
קכ ד מיי פ"א מהל' תפומות הל"צ וע"ש:

קי ה ו ז מיי פ"י מהל' עבודת כוכבים הל"ג סמוג לאין מה טור שו"ע י"ד סי' קנא סעיף ט:

רבינו הגנאל

צריך לומר שדות: [גב']
גזרי' שכירות אטו מכירה ואמר' מאי עילוייה דשדות מן הבתים אילימא משום דאיח בשדות תרתי איסורי חדא דיהבת להו חגיגה בקרקע וחדא דקא מפקעת להו מן המעשר בתים נמי הא איכא [תוניה] בקרקע ופקיעת מוזהר ופרקי' מוזהר חובת הדר הוא. בסוריא מוכרין בתים לעובדי כוכבים אבל לא שדות אוקימנא קסבר כיבוש יחיד שמים כיבוש אע"ג דדוד הוא דכבשניהו ארץ ישראל היא שדות דאית בהו [תר] איסור כדאמרו גזרי' שכירות אטו מכירה בתים דלית בהו אלא משום חגיגה בקרקע בלבד לא גזרו שכירות אטו מכירה. בחוצה לארץ מוכרין בתים כו' ר' יוסי אומר אף בארץ ישראל משכירין להם בתים ובסורי' מוכרין להם בתים ומשכירין שדות ובחוצה לארץ מוכרין אלו ואלו לרי' יוסי שדות בא"י דאית בהו תרתי גזרו רבנן שכירות אטו מכירה בתים לא גזרו בהו בשכירות בסוריא קסבר ר' יוסי כיבוש יחיד לאו שמים כיבוש ואינו א"י מכירת בתים דליכא אלא חדא ושכירות שדות אע"ג דאיכא תרתי לא גזרו רבנן ולא גזרו אלא מכירת שדות בסורי' בלבד: ובחו"ל מוכרין להן אלו ואלו אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי שמואל הלכה כר' יוסי וביבדור שלא יעשם שכונה. תנא אין שכונה פחותה מ"ב בני אדם וניחוש דלמא האי דובנת ליה אויל ומזבזין לאחרים והוו להו שכונה ופרקי' לפני עור לא תתן מכשול מפקדינן לפני דלפני לא מפקדינן: **[פסקא]** אף במקום שהמירו להשכיר